

Rejse mod krigsfascinationens forløsning

Krig har gennem tiden fascineret mange forfattere. Nu har Kasper Green Munk skrevet en essaysamling om krigens væsen. Foto: Pixabay

Bo Heimann
06.01.2024

ESSAYS // BOGANMELDELSE – Kasper Green Munk tager på en rejse til krigens steder for at forstå sin og andres fascination af den. Det er der kommet en spændende essaysamling ud af, skriver Bo Heimann, som især er vild med Munks appetitvækkende referencer til stor litteratur fra første og anden verdenskrig.

Rejse til krigens steder

Forfatter: Kasper Green Munk

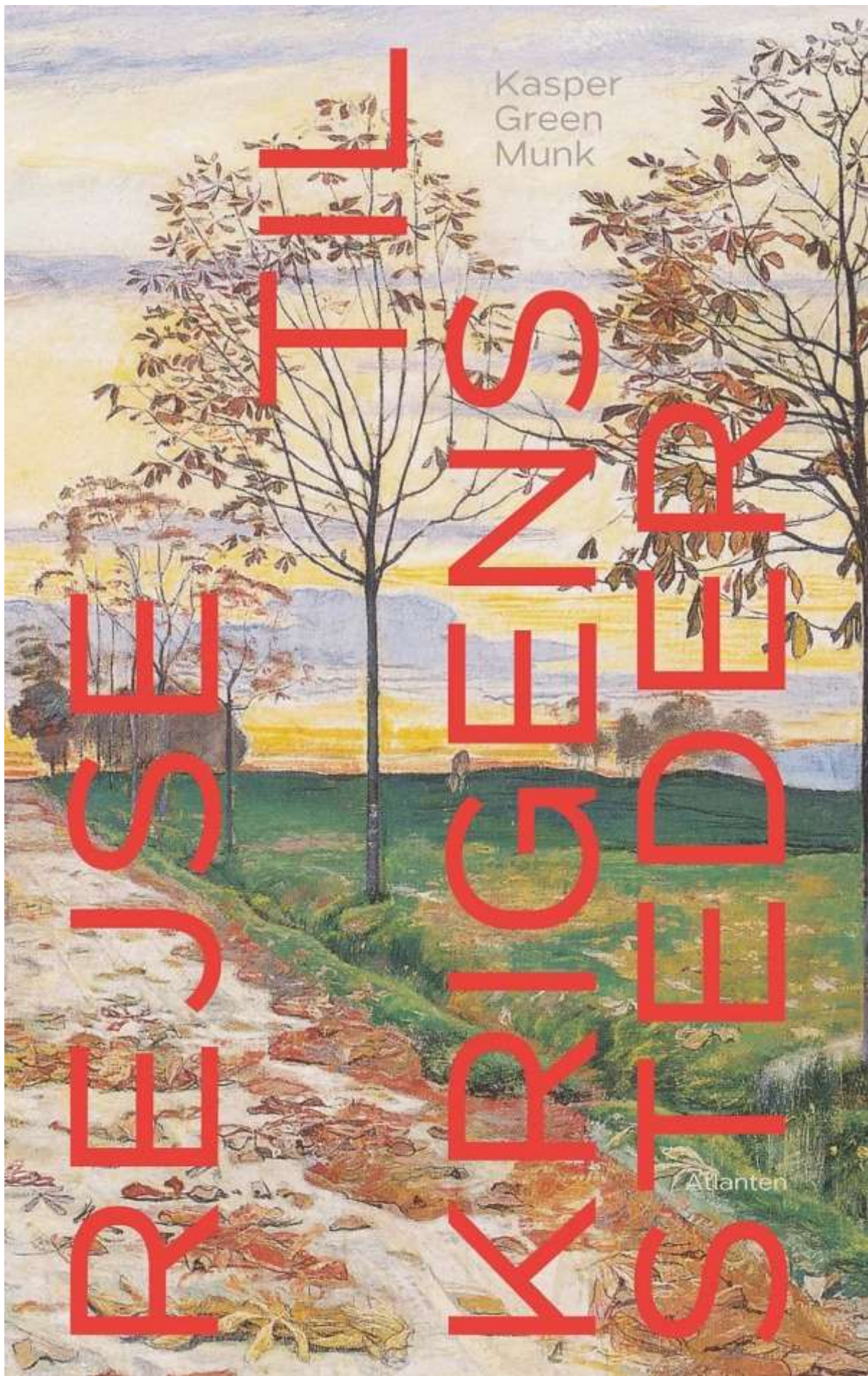
Forlag: [Atlanten](#), 2023. 256 sider

Kasper Green Munk er fascineret af krigens væsen. Det kan den politisk korrekte forfatter næsten ikke acceptere. Han læser første verdenskrig-forfatteren Ernst Jünger, der er mest kendt for *Stålstormen* fra 1920, der ublu viste begejstring for krigens æstetik, og Green Munk konstaterer irriteret på sig selv, at han selv –

”var fanget i fascinationen, men uden begreb om, hvor tiltrækningen ophørte og ubehaget begyndte, sådan at jeg ikke anede – op på en måde stadig ikke aner – hvad

jeg skulle stille op med denne kulturelle hengivelse til vold og død og mordgåder og undergangsstemning, som man genfandt i den mørke romantik og i den lige så mørke modernisme, som Jünger var en del af.”

I forordet kalder Green Munk tidstypisk emnet for 'mandeagtigt', hvilket jo som bekendt er det frygteligste, noget kan være anno 2023. Hvorefter han så alligevel – og heldigvis – skriver en række gode og velskrevne essays om krigen og menneskets forhold til dets dårskab og fascination af undergang. Måske skulle alle kvababelserne bare pakkes væk én gang for alle? Det bliver næsten koketteri. Kom nu – håret tilbage og fremad med intellektuel nysgerrighed og sproglig finesse mod skibskatastrofer, hærværk og pludselig død uden undskyldninger!

Kasper
Green
Munk

THE
FOREST

Atlanten

Sandheden er, at emnet har optaget den meget velskrivende Kasper Munk Green i årevis. Først som forsker og ph.d.-skrivende, og nu som debuterende forfatter, der her har samlet essays fra rejser til krigens steder. Han kalder dem selv et forsøg på at forstå egen og andres fascination, og for at “genopdage nogle af de mere komplicerede følelser og følelsesstrukturer, der knytter sig til vores fælles fortælling om krig.” Det sidste lykkes kun delvist. Akademikeren er lidt for tilbageholdende, blasert og politisk korrekt, når det kommer til stykket.

Historisk og litterær rejse med Green Munk

Men han skriver dygtigt nære og personlige betragtninger ind i de historiske forhold på de steder, han tager os med til – Wroclaw, Berlin, Kyiv, Dresden, Bayern og Normandiet.

I Kyiv portrætterer han ukrainerne på tværs af generationer og tager os med til Babij Jar, hvor over 30.000 jøder blev dræbt i løbet af to dage under anden verdenskrig. I Dresden møder han repræsentanter for Pegida, de patriotiske europæere mod islamiseringen af Vesten, som han burde have været mere nysgerrig på.

I München får han ikke kun fortalt om Ørnereden og Det Brune Hus, men også om Knut Hamsuns akavede møde med Hitler. Det er god og levende essayistik, der simpelthen giver lyst til at læse mere.

“Krigens gru til trods, så er Green Munks essays fornuftige og veltempererede. Der er ingen blodige fuldtræffere eller skæbnebestemmende vådeskud

Og Green Munk er ikke kun rejsefører i det fysiske. Hans essays er samtidigt én lang litteraturhenvisning. Hans bogs titel spiller selvsagt på Célines *Rejse til nattens ende*, det voldsomme første verdenskrig-epos, der flyder over af kynisme, misogyni og jødehad, men ikke desto mindre er litterært storslået.

Kapitlet 'Forår for Hitler' (hvor Green Munk beretter fra München) har titel efter en 1964-digtsamling af Leonard Cohen, og kapitlet om Berlin hedder 'I ødemarken' med reference til T. S. Eliots digt 'Ødemarken' fra 1922, der står i dag som et modernistisk mesterværk.

Herman Bangs *Tine* og yndlingsforfatteren G. W. Sebalds *Austerlitz* indtager større roller. Blandt andre nævnte er Thomas Bernhard, Peter Handke, Walter Benjamin, Jonathan Littell, Martin Walser, Günther Grass, Jonathan Safran Foer, Jürgen Habermas, Dag Solstad, Norman Davies og Timothy Snyder. Ja, en lang række lutter

mænd, hvilket den politisk korrekte forfatter givetvis tugter sig selv med (ikke desto mindre vægtig inspiration til flere titler på den uendelige 'skal også læses'-liste).

Kasper Green Munk debutterer som forfatter med *Rejse til krigens steder*, som er en fortsættelse af hans pris-vindende ph.d.-afhandling, *Krigens poetiske potentialer: Jünger, Sebald og kampen og kroppen i moderne krigslitteratur* (Aarhus Universitet, 2011). Foto: Anne Green Munk

Krigens følelsesstrukturer

Krigens gru til trods, så er Green Munks essays fornuftige og veltempererede. Der er ingen blodige fuldtræffere eller skæbnebestemmende vådeskud. Ingen obskøniteter eller monstrøse udfald mod sagesløse. Det er en nordjysk akademiker, der fører pennen. Nogle steder kan Green Munk dog mærkes mere tydeligt personligt. Det er positivt. Et sted tager han os med tæt på sin egen Memphis Station:

“Du må dagligt ofre det nødvendige for til gengæld at modtage en vidunderlig nådegave, som er rejsens velsignelse, erfaringen af at være i bevægelse, at se ind i det anderledes og næsten blive opslugt af det.”

Som Albert Camus skrev, så ”undrede vi os over, hvor krigen kom fra, og hvad der gjorde den så modbydelig. Og nu ved vi det, den er inde i os selv.”

Et andet sted vandrer Green Munk fra Jannovitzbrücke mod Warschauer Strasse langs Spree og det kilometerstykke af Muren, der fortsat står dér. ”Der var ikke en sjæl på gaden. Svagt oplyste S-tog rullede med få minutters mellemrum forbi langt inde på baneterrænet, indimellem afbrudt af et regional- eller fjerntog på vej til eller fra Lichtenberg længere mod øst.”

Han har hjemve, længes ”efter den lyse luft over det åbne hav”, men han fortsætter alligevel ”østover, ind i det tiltagende aftenmørke.”

Ja, fortsæt endelig, må opfordringen lyde. Disse essays smager af mere. Green Munk kunne stå ved ubehaget ”ved hele denne interesse for krigens steder.” Forfølge det og for alvor tage livtag med ”krigens følelsesstrukturer”, han nævner i forordet.

Den politisk korrekte akademiker, der har skrevet disse gode og velklingende essays, kan med fordel gå længere ind i mørket og ud tættere til kanten af de afgrunde, vi bærer i os. Som Albert Camus skrev, så ”undrede vi os over, hvor krigen kom fra, og hvad der gjorde den så modbydelig. Og nu ved vi det, den er inde i os selv.”

Læs også Bo Heimanns anmeldelse af Sebalds erindringsroman *Austerlitz* her.

1. verdenskrig

2. Verdenskrig

essays

Bo Heimann

Bo Heimann, f. 1971, har som journalist og forfatter skrevet om eksistens, samfund og kultur i 25 år. Han er uddannet journalist fra DJH i 1997. Han er medstifter af Nordic Bildung. www.boheimann.com

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller bliv medlem!

Hold dig opdateret med ugens væsentligste analyser, anmeldelser og essays i **POV Weekend** – hver fredag morgen.

Det er gratis, og du kan tilmelde dig her →

Ja tak, send mig POV Weekend